

PÁL EMŐKE: „AZT HISZEM, HOGY ENNYI POZITÍV VISSZAJELZÉST EGY MUNKÁRA MÉG SOSEM KAPTAM, MINT A MAGASSÁGOK ÉS MÉLYSÉGEK FILMRE.”

Csoma Sándor *Magasságok és mélységek* című, első nagyjátékfilmjét szeptember 18-án mutatták be Magyarországon. A főszereplővel, Pál Emőkével Gyergyóremetén beszélgettünk a film fogadtatásáról, a forgatásokról, Eröss Zsoltról és Sterczer Hildáról, a filmszínészetről és a további terveiről.

Kovács Eszter (szerk.): Hogy érzed magad itthon?

Pál Emőke: Mindig alig várom, hogy hazajöjjek, ugyanis most Kolozsváron élek és a központban lakom egy négysávos út felett a hetedikén. Nagy a zajszennyezés és mindenféle szennyeződés, távol van a természet, ezért ha van pár nap szabadidőm, akkor rohanok haza pihenni, feltöltődni.

K. E.: A *Magasságok és mélységek* című film bemutatója után vagyunk, amelyben a főszerepet játszod. Mostanra már sokan láthattak a film előzetesében a televíziókban, az interneten. Ennek fényében hogyan üdvözlnek?

P. E.: Az előző nagyjátékfilmem (Valan – Az angyalok völgye) szintén erdélyi vonatkozású volt, itt forgott a közelben Balánbányán, többségében erdélyi színészekkel. Amikor annak voltak a vetítései, meglepődtem, hogy mennyien megnézték Remetéről a filmet. Most meg

ahányszor találkozom a szüleim ismerőseivel, vagy az én ismerőseimmel, vagy akár ismeretlenekkel, kíváncsian érdeklődnek, várják a filmet. Tehát igen, most is egy ilyen pozitív, várakozó fogadtatásban van részem.

K. E.: Úgy tudom, hogy Miskolcon volt a film első bemutatója. Elárulod, hogy miért ott volt és nem előbb Budapesten?

P. E.: Általában, ha elkészül egy film, igyekeznek először egy fesztiválon bemutatni, ahol megmérettetik a szakmai közegben más filmek mellett. Ilyenkor első sorban kezdik az A kategóriás filmfesztiválokkal, ilyen például a Berlieni Filmfesztivál, a Cannes-i Filmfesztivál, a Velencei Filmfesztivál. Amikor ezeknek a fesztiváloknak a határideje volt, a mi filmünk még nem volt kész, de félkészen is el lehetett küldeni, viszont így nem válogatták be, és végül a Miskolci Nemzetközi Filmfesztiválra jutott be, ami ugyancsak jó fesztiválnak számít itt a környékünkön, úgyhogy ezért volt előbb Miskolcon, a CineFest filmfesztiválon. Utána Budapesten tartottak zártkörű bemutatókat. Én is ilyenén voltam, amikor ismerősöknek, szponzoroknak, szakmabelieknek mutatják meg a filmet, és utána kezdték el vetíteni a nagyközönség számára a mozikban.

K. E.: Milyen volt a film fogadtatása a szakma részéről?

P. E.: Nagyon sok pozitív visszajelzést kapott a film is, meg a játékom is. Azt hiszem, hogy ennyi pozitív visszajelzést egy munkára még sosem kaptam, mint erre. Bár az is igaz, hogy nagyon sokat dolgoztam ezen a szerepen, nagy és szép színészi kihívásnak tartottam. Valahol a befektetett munkával arányos a visszajelzés is. Többen odajöttek színészek, rendezők, gratuláltak és igazából ilyenkor az a remény is benne van az emberben, hogy ez még hozhat magával más filmes projekteket is, mert ugye ahhoz az kell, hogy ismerjenek, lássanak. Bár egyes rendezők éppen az ismeretlen vagy a kiaknázatlan arcokat keresik, így például az én rendezőm is, aki a *Magasságok és mélységek* filmet is rendezte.

K. E.: Milyen hangulata volt a bemutatóknak? Ez azért fontos nekünk itt Remetén, hogy el tudjuk képzelni, hogy hogyan zajlik egy ilyen esemény, mit élhetsz át.

P. E.: Mindkét bemutató (Miskolc, Budapest) előtt Kolozsváron egy színházi musical bemutatójára készültem, így nagyon kimerült voltam. Sok interjút adtam másnap a vetítések után. Kicsit olyan volt, mint a filmekben: Budapesten például fodrász és sminkes várt, felöltöztettek, megcsinálták a hajam és utána vittek a mozihoz, ott interjút adtam, megnéztük a filmet. Vagy egy másik ilyen élmény, amikor hotelben ébredsz, taxi vár lent, bevisz a tv-be, taxi vár kint, elvisz egy másik helyre, ahol interjút adsz. Pár napig elviselhető, de nem tudnék így élni.

K. E.: Belegondoltál valaha, hogy ez megtörténik veled?

P. E.: Amikor úgy döntöttem, hogy színész leszek, akkor sok minden vonzott a szakmában, de nem láttam át, hogy mi vár majd rám. Az egyetem után elmentem filmes workshopokra és filmes táborokba, ahol alkalmam volt kisjátékfilmekben játszani és nagyon pozitív visszajelzéseket kaptam. Igazából azok a visszajelzések indítottak el engem ezen az úton. Addig azt gondoltam, hogy nem vagyok elég szép és nincs eléggé filmes arcom, de pont az ellenkezőjében erősítettek meg ezek a táborok és akkor döntöttem el, hogy tudatosan keresni fogom a filmes lehetőségeket. Ez 2013-ban volt, 9 év munkája, tapasztalata van abban, hogy most született egy ilyen film.

K. E.: Te mit gondolsz a filmes sztereotípiákról? Amikor azt mondják, hogy filmes arc, nem filmes arc, vagy karakteres arc stb.

P. E.: Ennek van valóság alapja is, a rendezőknek erre tényleg van szemük, hogy mi az az arc, amit másfél órán keresztül lehet nézni és izgalmas. Melyik az az arc, amit, ha ránézel, benne van a szereplőnek a története vagy a múltja. Vagy mi az a tekintet, aminek van valami titka és megfejthetlensége és pont ezért nézi a néző. Ezek létező elvárások, amikor válogatnak egy színészt. Például most a mi filmünkre jelentkezett egy nagyon tehetséges színész az óvónő szerepére. Végül azért nem kapta meg a szerepet, mert sokkal karakteresebb arca van mint nekem. Nem azért nem kapta meg, mert nem tudta volna jól csinálni, hanem abból a rendezői megfontolásból, hogy a főszereplőnél nem lehet karakteresebb arca egy mellékszereplőnek. Szóval ezek nagyon érdekes szempontok. Általában a színészek nem vesznek részt más színészek beválogatásában, de én ott voltam akkor is, amikor minden egyes mellékszereplőt válogattak, azért, hogy láthassuk hozzájuk képest hogyan működnek a felvételeken, érdekes tapasztalat volt. A színészek tárgyilagosan tudják, hogy milyen sok tényezője van ennek, de valahol mégis ott van bennünk, ha nem kapunk meg egy szerepet, hogy valamit rosszul csináltunk.

K. E.: A film cselekménye nem Erőss Zsoltról szól, de az ő személye így is hangsúlyos, mennyire lehet elvonatkoztatni tőle?

P. E.: Ezt például Hilda sokat mondta, hogy az ő történetük nagyon specifikus, nagyon más viszonyuk van a halállal, barátaik, kollégáik halnak meg a hegyen, ez a tény állandó része az életüknek. Hilda egy hívő nő, és azt nyilatkozta, hogy hitt abban, hogy a Jóisten megsegíti őt is és a családját is, és senkinek nem esik semmi bántódása. Például ez a gyászfolyamatban egy nagyon erős istencsalódással járt meg harccal, az Istennel való harccal, ami a filmben nincs annyira kidomborítva. Hilda azt mondta, hogy próbáljuk meg valahogy általánosabbá tenni az ő történetüket, így vannak fikciós elemek is a forgatókönyvben, a kitalált dolgok, amik nem

fordultak elő és érdekes, hogy erről nem nagyon kérdeznak, hogy mi volt igaz, és mi nem. Hilda sem mondja az interjúkban, hogy ez nem így történt. Van egy jelenet, amikor Hilda kislánya eltűnik és keresik, majd megtalálja, ez például nem történt meg. Mivel Eröss Zsolt történetéhez nyúlt a rendező, mindenki elvárta, hogy ez egy Eröss Zsolt film legyen, egy hegymászófilm. Megfogalmaztam magamnak, hogy ez a film nem Eröss Zsoltról, hanem az ő hiányáról szól. Vannak a történetben olyan jelenetek, amik a múltban történtek, olyan visszatekintések, amiben látjuk az ő kapcsolatukat, a találkozásukat, a kapcsolatuknak a különböző fázisait, amikor gyerekek születtek, amikor Zsoltnak balesete volt. Nyilván kellett egy erős alap, Zsolt személye, hogy lássuk, kit veszített el ez a nő, ezért kellett ez dramaturgiailag. Azt is olvastam a kritikákban, hogy értékelik, hogy ez egy női film, mert mindig úgy emlegették Hildát, hogy Eröss Zsolt felesége. Ez a film Sterczer Hildának a történetét, a híresség mellett élő és mindent is megszenvedő nőnek a történetét mutatja be. Így lett Eröss Zsolt és Sterczer Hilda film egyszerre.

K. E.: Milyen érzés két ember bensőséges kapcsolatában benne lenni, az intimitásukban?

P. E.: Ez egyébként ez egy átlagos színészi feladat, amikor egy házastársi viszonyt kell megteremtteni egy idegen színésszel. Mi Trill Zsolttal nem ismertük egymást korábban és Hildának történetébe megpróbáltam amennyire csak tudtam beleásni magam. Ugye van egy interjúkötet Hildával és Zsoltról is. Olyan dokumentumfilmeket is néztem, amelyek más hegymászók haláláról szólnak, a kalandjaikról vagy a csúcstámadásaikról vagy a fanatizmusukról. Továbbá a gyász lélektani folyamatairól is olvastam tanulmányokat. Nekem színészként nagy csapdám, hogy sok dokumentációt és intellektuális munkát végzek és félok, hogy ez a sok adat és információ engem behatárol vagy akadályoz színészként. Mert azt

mondom, hogy „*jaj Hilda nem úgy csinálná, hanem így*”. Mostanra viszont megtanultam, hogy ha ott vagyok a helyzetben, akkor rögtön gondolkodás nélkül kell reagálnom, arra az időre azt használom, ami bennem munkálkodik.

K. E.: Milyen volt a viszonyod korábban a természethez, a hegyekhez?

P. E.: Laczkó-Szentmiklósi Endre tanárúrral iskolás koromban sokat másztunk, cserkész voltam, meg természet közelben nőttem fel. Tehát voltak tapasztalataim, de onnantól kezdve, hogy elkezdtem színészként dolgozni, megszakadt a kapcsolat a természettel, bevonultam a színházi termék fekete dobozába. Alapvetően nem vagyok az a sportoló alkat, sulis koromban is mindig felmentettem magam. A forgatás kezdete előtt egy évvel már elkezdtem edzeni és erősödni a feladathoz, lévén, hogy Hilda is sikeres hegymászó volt. A forgatás előtti nyáron tényleg nagyon sokat fogytam és izmosodtam, aztán jött egy következő forgatási időszak, aztán megint volt egy hónap kiesés és akkor semmit sem edzettem és úgy mentem a forgatásra. Én látom az arcomon, egyik jelentekben ki van teljesedve, a másikban be van esve, persze csak egyedül én látom.

K. E.: Mit gondolsz van-e Hilda és közted hasonlóság? A rendezőnek az volt a koncepciója, hogy neked külsőleg nem kell hasonlítani Hildára.

P. E.: Ő a hegymászás iránt, én a színészet iránt érzek egy hatalmas elszántságot, elhivatottságot, amikor mindent is megteszel, hogy minőségi munkát végezz. Mondta Hilda is, amikor együtt voltunk falat mászni, hogy szuper, hogy ez a lány fogja játszani ezt a szerepet, mert a nehéz részen sem adta fel a falmászást, ebben hasonlítunk, a kitartásban. Amit a rendező mond hasonlóságot: Hilda nagyon erős, kemény nő benyomását kelti, de közben egy érzékeny alkat is és ezt a kettősséget látta bennem a rendező, mint hasonlóságot. Amikor olvastam az interjúkötetet, akkor egy sor hasonlóságot találtam én is. Ő volt babysitter Németországban, én Angliában, vannak ilyen közös életesemények.

K. E.: Zsolt mit üzenhet nekünk?

P. E.: A rendező nem próbálta meg idealizálni Zsoltot, sem elítélni, mert sokan mondják, hogy kétgyerekes apa, mit keresett ott, miért ment fel. Viszont, ha Zsolt még mindig élne, és megmászott volna öt nyolcezrest akkor nemzeti hősként tekintenénk rá. Most amikor megjelent a film, a Telex.hu írt egy kritikát, és akkor még frissében elolvastam a kommenteket – bár nem tettem volna – és ugyanazt az ellentétes megítélésorozatot láttam, ami kilenc évvel ezelőtt volt. A film bemutatóján a rendező köszönetet mondott Zsoltnak, hogy ez megtörténhetett és engedélyt adott rá, szerencsére nem történt baleset sem a forgatáson, mert voltak egyébként forgatási nehézségek. Én egy adott ponton nagyon lebetegedtem, amikor Dachsteinben voltunk. Patakvízben készült főtlen zacskós levest ettem – ezt kellett egyem szereplőként – utána gombát

ettem és estére belázasodtam. Másnap amikor a havas jelenetet vettük fel, volt egy kérdőjel, hogy a következő nap lesz-e forgatás, hogy jobban leszek-e. Az nem volt könnyű.

K. E.: *Elkezdtek most már tipizálni a filmet, hogy gyászfilm, újrakezdésfilm, női film. A kettős gyász értelmezése is megjelenik a kritikákban, egyrészt Zsoltnak a hiánya, másrészt, hogy Hilda is lehetett volna jó hegymászó, de az anyaságot választotta. Ez benne van a filmben?*

P. E.: Onnantól kezdődnek az események, hogy Zsolt elutazik a Kancsendzöngára és eltűnik. Felvettünk egy olyat is, amikor először rosszul lesz Hilda és kiderül, hogy terhes, illetve akkor fog születni a kislányuk amikor expedíció volt betervezve, amin Hilda is részt fog venni, és egyértelmű, hogy Hilda lemarad, viszont az nem volt egyértelmű, hogy Zsolt elmegy-e vagy sem, de elmegy. Hilda úgy szül, hogy Zsolt expedíción van, utána még két hónapig úgy nevelte a gyermekét, hogy Zsolt nem volt ott. Az interjúkötetben volt is egy visszaemlékezés, hogy úgy fogta fel, hogy az első két hónapban a gyereknek úgyis csak az anyjára van szüksége, aztán amikor ott volt egyedül a kéthónapos csecsemővel, akkor jött rá, hogy a nőnek viszont a férfinak van szüksége. Volt egy ilyen rész, ami erre utalt a Hilda életéből, amikor ő feladta a karrierjét a gyerekek miatt, de végül nem került bele a filmbe, mert szétszórta volna a figyelmet.

K. E.: *Mit üzenél a remeteieknek, hogy miért nézzék meg a filmet?*

P. E.: Erőss Zsolt neve itt mindenkinek ismerős, rendkívül izgalmas a hegymászók világa, és lélektana. Azért is nézzék meg, mert erőt tud adni a nehéz pillanatokban, egy példát tud adni a nézőknek arra, amikor valaki nagy fájdalmakon megy át és elindul a gyógyulás útján.

K. E.: Hol leszel a továbbiakban?

P. E.: Elkezdődött az őszi szemeszter, tanítok az egyetemen, hívtak Gyergyószentmiklósról egy projektbe, de nem vállaltam, mert nagyon sokat dolgoztam a nyáron és keveset pihentem. Az egyetemre fókuszálok, mert friss munkahely, sokat kell készülnöm az órákra, emellett játszom a meglévő előadásaimat. Kolozsváron vagyok és várom, hogy legyen még lehetőségem más filmekben is játszani.

K. E.: Milyen színészi tapasztalatot adott neked a film, amit az egyetemen is tudsz tanítani?

P. E.: Nekem nagyon nehezen megy a stresszkezelés, ezen a forgatáson sem tudtam rendesen enni és aludni a nyomás miatt és így nehéz jól teljesíteni. Ezek a forgatási napok 12 órák, hajnali 3-kor kelsz, hogy ötkor elkezdj forgatni hatig, majd túlóra van, és amire hazaérsz este nyolc, rendkívül megterhelő. Arra rájöttem és ezt tudom a diákoknak is átadni, hogy mi vagyunk önmagunknak a legnagyobb ellenségei a szakmánkban és a munkánkban is. Mi tudjuk saját magunkat akadályozni legjobban a stressz által. Most már szerencsére hamar tudok szabadulni tőle, de volt olyan forgatás, hogy a stressz egy hétig tartott. Remélem, hogy egyszer eljutok oda, hogy első perctől nyugodtan tudok dolgozni.

K. E.: Mit tanácsolsz a fiatal remeteieknek, akik már azon gondolkodnak, hogy a színészi pályát fogják választani?

P. E.: Édesanyámtól tanultam, hogy olyasmivel foglalkozz, amit szeretsz és persze közhely, hogyha azt csinálod, amit szeretsz, akkor az nem is munka, de így van. Ha valamit szeretnek, akkor ne tántorítsa el őket senki és semmi. Például színészek adtak nekem olyan tanácsokat, hogy ne válaszd ezt a szakmát, mert nagyon nehéz, igazuk volt, nagyon nehéz, de ebben lelem örömem és jobban járt így a társadalom is, mintha egy unott fogorvos lennék valahol.

K. E.: Mikor láthatjuk a filmet Remetén?

P. E.: Gyergyóban mindenképp lesz, mert a Filmtett fogja forgalmazni Romániában és el szokta hozni a filmeket Udvarhely, Csík, és Gyergyó vidékre, de meg szeretném velük beszélni, hogy hátha el tudnánk hozni Remetére is, remélhetőleg még ebben az évben.

K. E.: A kritikák egyöntetűen pozitívan vélekednek a filmről Magyarországon és a határon túl is, de mit gondolsz, hogy külföldön milyen sikere lesz?

P. E.: Igen ez engem is érdekel, hogy elhozzuk Romániába, hogy megkérdezzem a román kollégáimat, hogy milyen számukra ez a történet. Kíváncsi vagyok!

Köszönöm a beszélgetést! Még egyszer gratulálunk és várjuk haza, Gyergyóremetére a filmet szeretettel!